

TIBERIU KELEMEN

DUMITRU PUȘCAȘU

JURNAL INSIGNOGRAFIC

Supliment II

2005

www.aciro.ro

© ACIR

Clara J. J.

Autorii mulțumesc pe această cale conducerii Sindicatului „Solidaritatea '99” pentru ajutorul acordat la realizarea acestei lucrări.

*Domnulei 'cdar (12)
Lavinia Popescu
prietenie, prof. Maria S.
Ip. Iecmicea
OP. IX. 2005.*

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Vreme de aproape un an am fost preocupați de ideea renunțării la editarea Suplimentului „Jurnalului insignografic” datorită interesului tot mai scăzut față de mișcarea insignografică în general și față de ceea ce reprezintă insigna în special.

Totuși, ținând cont de părerea unor colecționari cu mare experiență în domeniu, încercăm în limita modestelor posibilități să mai lansăm un semnal de alarmă, respectiv să punem tuturor și pe această cale întrebarea: insigna, încotro?

După anul 1989, când se consideră că a fost atins cel mai înalt nivel în domeniu, toate acțiunile au alunecat pe o pantă descendentă, ajungându-se astăzi ca să se poată organiza, cu multe sacrificii, o singură manifestare strict legată de insignă, pe an.

Rând pe rând, din lipsă de fonduri, de material insignografic nou și nu în ultimul rând din lipsă de interes, s-a renunțat la întâlnirile de schimb de la Arad. la EXPO MINERIT Deva, EXPO FOTBAL Ploiești, „BANATICA” Timișoara, întâlnirile de la Odorheiu Secuiesc, Salonul de toamnă de la Botoșani sau EXPO TURISM, SPORTURI DE IARNĂ, VÂNĂTOARE Petroșani.

Foarte mulți dintre colegii noștri, care ani de zile, prin prezența lor la diverse reuniuni asigurau „mișcarea” insinelor dintr-o parte în alta a țării, aducând în clasoare pe lângă piese vechi de mare valoare și unele noutăți, ne-au părăsit, iar tineretul care vine din urmă poate fi numărat pe degetele de la o mână.

O altă cauză a declinului activității insignografice o constituie și prețurile aberante practicate de Monetăria Statului, care deține la ora actuală monopolul producerii insinelor în țara noastră. În lipsa unei concurențe serioase, deoarece și întreprinderea „Arădeanca” și-a oprit secția de profil, cei de la București pot impune cantitățile, respectiv prețurile, ajungându-se ca o piesă simplă, neemailată, să coste 8 RON / bucată, respectiv una emailată mai complicată și emailată la cald să coste peste 20 RON/ bucată la un tiraj de 100, de exemplare.

În aceste condiții ne este de mirare ca pentru o piesă mai veche să se ceară și 200 RON.

Anul 2005 marchează un eveniment pentru numismații din Valea Jiului – împlinirea a 35 de ani de la înființarea Secției.

În acest lung răstimp Secția Numismatică din Petroșani a fost promotorul activității insignografice din România.

Cu prilejul evenimentului amintit am încercat, printre alte acțiuni, să organizăm expoziții itinerante la școlile din județ. Pe lângă exponatele cuprinzând monede, bancnote, decorații, medalii și insigne, fiecărui grup de elevi le-au fost prezentate și scurte materiale privind istoricul și evoluția exponatelor în cauză atât pe plan mondial cât și în țară.

Au trecut prin fața noastră mii de elevi și am putut constata cu regret că nici un singur copil nu avea prinsă vreo insignă de reverul hainei.

În urmă cu câțiva ani, când am participat la manifestări similare, copii arătau ca „mareșalii Uniunii Sovietice”. Acest lucru poate și trebuie să ne dea de gândit.

Dacă „microbul” nu este inoculat de timpuriu, odată cu trecerea anilor și cu apariția greutăților inerente vieții, posibilitatea de a deveni un colecționar în adevăratul

sens al cuvântului scade dramatic .

Un gânditor , după o îndelungată meditație , afirma că „amintirile sunt singurul Rai din care nu putem fi izgoniți ! ” . Este adevărat dar putem permanent să ne legănăm în amintirile trecute .

Organizarea în diverse orașe a unor târguri de antichități , în care apar de-a valma printre fiere de călcat , ceasuri vechi sau cartele de telefon și câteva insigne , nu este o soluție și pentru acest tip de comerț există târgurile de vechituri din piețe .

Noi ne-am făcut cunoscuți prin exponatele aduse în fața marelui public , prin calitatea și nu în puține rânduri prin cantitatea acestora . La manifestările noastre , în paralel cu Bursa de schimb a insinelor , avea loc și o scurtă sesiune de comunicări , unde colegi cu experiență prezentau mai tinerilor pasionați insigne rare sau deosebit de valoroase un rod al cercetărilor efectuate de aceștia .

Târgurile , oricât ar fi ele de populate , reprezintă un element interesant doar pentru colecționari , din care factorul cel mai important – publicul – este exclus .

Aș dori să închei printr-o notă mai optimistă , să văd viitorul în nuanțe dintre cele mai frumoase dar am mari rezerve .

Fac apel veteranilor și deopotrivă celor tineri – să sprijine prin toate mijloacele menținerea reuniunilor anuale , ajunse astăzi la ediția a XXXI-a .

Mulțumim oficialităților din Municipiul Tg. Secuiesc care l-au ajutat pe colegul Beke Ernő să facă posibilă întâlnirea din acest an .

Doresc din tot sufletul ca anul 2006 să aducă un reviriment în pasiunea noastră și să ne reîntâlnim sănătoși , unde anume , rămâne de văzut după opțiunile care vor apare aici .

În anul 1987 președintele Secției Numismatice de la Botoșani , ec. Mihai Urigiuc , cu ocazia primei ediții a Salonului de toamnă al colecționarilor de insigne din localitate , specifica : ... „ Insigna a apărut pe o anumită treaptă de dezvoltare a societății din nevoia de exprimare a individualității , de diferențiere a atribuțiilor unor persoane sau colectivități .

... Insigna este o parte importantă a tezaurului istoric , simbioză între trecut și prezent , este o componentă distinctă a creației spirituale a fiecărui popor și întotdeauna a adus o con-tribuție originală la dezvoltarea civilizației , conferindu-i caracterul științific și artistic ... ” .

Prof. Tiberiu Kelemen ,
Președintele Secției Numismatice Petroșani
a S.N.R.

REUNIUNEA COLECȚIONARILOR DE INSIGNE EDIȚIA XXX-a LUPENI 31.07 - 01.08 2004

După o lungă perioadă de pregătire , timp în care Secția Numismatică din Petroșani a fost sprijinită în permanență de Federația Sindicatelor Valea Jiului , Sindicatul Liber E.M. Lupeni și sindicatul „ Solidaritatea '99 ” E. M. Livezeni , iată că a venit și momentul mult așteptat , care s-a materializat prin reîntâlnirea anuală a colecționarilor de insigne .

Reuniunea s-a integrat în ansamblul manifestărilor prilejuite de împlinirea a 120 de ani de exploatare a cărbunelui la Lupeni și a 85 de ani de la fondarea echipei de rugby „ Minerul ” Lupeni .

Cu două zile înaintea momentului mult așteptat , însă , stihiiile naturii s-au dezlănțuit și au lovit crunt municipiul Lupeni , chiar locul unde urma să se desfășoare reuniunea , nelipsind mult ca întreaga acțiune care a necesitat eforturi uriașe să fie compromisă .

Dar organizatorii , dând dovadă de tenacitate ieșită din comun , au forțat mâna norocului de această dată și bine au făcut !

Primii musafiri au sosit la Petroșani vineri , 30 iulie 2004 , fiind cazați la hotelurile „ Petroșani ” și „ Onix ” . S-au putut reîntâlni astfel veteranii reuniunilor , unii participând chiar de la prima ediție care a avut loc în urmă cu trei decenii la Petroșani , dar au apărut și nume noi , sosite pentru prima dată pe meleagurile noastre .

Sâmbătă dimineața ne-am deplasat la Lupeni cu un microbuz pus la dispoziție de către Compania Națională a Huilei Petroșani – un alt sponsor important al acțiunii .

Locul de desfășurare a reuniunii – Clubul Sindicatului E.M. Lupeni – a fost pregătit din timp , iar la intrare ne aștepta un banner imens , panourile – suport și sălile unde urma să se desfășoare bursa , care erau frumos amenajate .

La vernisarea expoziției –concurs colective au participat numeroase personalități , iar cuvântul de bun venit adresat numeroșilor invitați a fost rostit de domnia Aurel Titel , președintele Sindicatului Liber E.M. Lupeni și profesor Tiberiu Kelemen , președintele Secției Numismatice Petroșani .

Din partea Comitetului de Conducere a S.N.R. a vorbit domnul Aurică Smaranda , aducând cuvântul de salut numismaților veniți din întreaga țară .

Au rostit scurte alocuțiuni președinții secțiilor din țară care au onorat cu prezența lor reuniunea : P.S. Galaction Stângă , episcopul de Alexandria și Teleorman-președintele celei mai tinere secții numismatice din țară , cea din Alexandria ; col. Ștefan Samoilă – președintele secției Brașov ; Comandor aviator. (r) Marius Popescu – președintele Secției Numismatice a Cercului Militar Național și Balif Andrei – președintele secției Tg. Jiu

Emoționant a fost momentul când col. (r) Ioan Dogaru din București a prezentat audienței modul de organizare a primei expoziții de insigne din România în anul 1968 la Casa Centrală a Armatei (actualul Cerc Militar Național) și au fost evocate pe urmă etapele premergătoare realizării împreună cu Pavel Milovan (Timișoara) și regretatul ing. Aurel Dula (Petroșani) , a primei întâlniri a colecționarilor de insigne din România ce a avut loc în anul 1975 .

A luat cuvântul în continuare invitatul de onoare al reuniunii – preotul stavrofor Octavian Pătrașcu – parohul Bisericii „ Sfânta Varvara ” din Petroșani , singura biserică ortodoxă din România care poartă acest hram .

www.aciro.ro

© ACIR

S-a vernisat , în prezența unei numeroase asistențe , expoziția colectivă de insigne.

Un alt moment important al primei zile l-a constituit lansarea unor publicații și sesiunea de comunicări insignografice . Au fost lansate de către ing. Ioan Velica volumele : „ Istoria continuă a echipei de rugby MINERUL Lupeni 1914 – 2004 ” și „ Exploatarea Minieră Lupeni 1884 -2004 ”

În continuare prof. Tiberiu Kelemen a lansat Suplimentul I al „ Jurnalului insignografic ” .

Sesiunea de comunicări a fost deosebit de interesantă , iar subiectele alese au atras atenția auditoriului .

Astfel , Comandor aviator (r) Marius Popescu din București a prezentat o interesantă lucrare referitoare la „ Insignele pentru echipajele Marinei Regale Române ” .

Andrei Pascu din Craiova a prezentat o emoționantă comunicare trimisă de dl. Gheorghe Cizmaru referitoare la „ Virtutea Militară –clasa a II a de război , acordată de două ori la interval de trei luni sergentului Ion Anghel pentru fapte de vitejie ”

A urmat Eugen Călianu – București care a vorbit despre „ Evenimentele sindicale reprezentate prin insigne ” .

Scurta sesiune de comunicări a fost încheiată de prof. Tiberiu Kelemen care a prezentat lucrarea „ Chipul Sfintei Mucenice Varvara oglindit în numismatica Văii Jiului ” .

Paralel cu aceste acțiuni s-a desfășurat în trei săli special amenajate bursa de insigne – momentul cel mai important al reuniunii – pentru care cei mai împătimiti colecționari au parcurs sute de kilometri . Bursa permitea procurarea unor piese numismatice prin schimburi sau cumpărare , contribuind astfel la îmbogățirea colecțiilor personale .

După întoarcerea la Petroșani și o scurtă pauză , la ora 16⁰⁰ întreaga asistență s-a deplasat la Cimitirul din Petroșani , unde a avut loc depunerea unor jerbe de flori și aprinderea de lumânări la mormintele colegilor Aurel Dula și Cornel Morariu , precum și rostirea unor rugăciuni în memoria tuturor colegilor ,care în decursul anilor ne-au părăsit .

Prea Sfințitul Părinte Galaction – episcopul Alexandriei și Teleormanului , precum și părintele Vasile Neacșu au oficiat o scurtă slujbă de pomenire în memoria tuturor .

Program oficial al primei zile s-a terminat cu masa comună servită la terasa „ Fantastic ” (patron Ion Avrămoiu) , care a reprezentat un moment de relaxare după o zi încărcată și plină de emoții .

Ziua de duminică a debutat , bineînțeles , cu bursa de insigne , iar la ora 11⁰⁰ în prezența domnilor Aurică Smaranda , membru al Comitetului de conducere al S:N.R. , Dan Toader , vicepreședintele Federației Sindicale Valea Jiului și Aurel Titel , președintele Sindicatului Liber E.M. Lupeni , a început festivitatea de premiere a expozanților .

Juriul expoziției a avut o sarcină foarte dificilă pentru a decide asupra viitorilor posesori ai frumoaselor premii oferite de către :

- Sindicatul Liber E.M. Lupeni
- Federația Sindicatelor Valea Jiului
- Conducerea Secției Numismatice Petroșani .

În preambulul festivității propriu-zise le-au fost oferite premiile de excelență numismatică și insignografică următorilor :

- Col. (r) Ioan Dogaru – București 3
- Ec. Aurică Smaranda – București
- Preot stavrofor Octavian Pătrașcu – Petroșani .

Le-au fost oferite premii (foto 1, 2 , 3 , 4 ,5) de excelență pentru întreaga activitate insignografică și exponatele prezentate de-a lungul anilor următorilor :

- Ioan Velica – Petroșani
- Titus Ștefanov – Arad
- Dumitru Poenaru – Petroșani
- Gheorghe Boer – Tg. Mureș
- Pavel Milovan – Timișoara .

A urmat acordarea premiilor pe secțiunile actualei expoziții :

Secțiunea INDUSTRIE MINIERĂ

Premiul I	Pardos Ioan	Vulcan
	Rebedea Miron	Petroșani
Premiul II	Tudor Nicolae	Vulcan
Premiul III	Pușcașu Dumitru	Petroșani
	Vlad Petru	Deva
Mențiuni	Lung Ioan	Deva
	Carculea Ioan	Deva

Secțiunea TURISM

Premiul I	Pardos Ioan	Vulcan
Premiul II	Rebedea Miron	Petroșani
Premiul III	Tudor Nicolae	Vulcan
	Pirici Constantin	Petroșani
Mențiuni	Ștefănescu Ioan	Petroșani
	Ninu Petru	Tg.Jiu

Secțiunea **TURISM**

Premiul I	Pardos Ioan	Vulcan
Premiul II	Rebedea Miron	Petroșani
Premiul III	Tudor Nicolae	Vulcan
	Pirici Constantin	Petroșani
Mențiuni	Ștefănescu Ioan	Petroșani
	Ninu Petru	Tg.Jiu

Secțiunea **SPORTURI DE IARNĂ**

Premiul I	Pardos Ioan	Vulcan
Premiul II	Kelemen Ovidiu	Petroșani
Premiul III	Milovan Stela	Timișoara
Mențiuni	Rebedea Miron	Petroșani

Secțiunea **VÂNĂTOARE**

Premiul I	Beke Ernő	Tg.Secuiesc
Premiul II	Bornemisa Lucian	Deva
Premiul III	Pirici Constantin	Petroșani
Mențiuni	Rebedea Miron	Petroșani

Secțiunea **MEDICINĂ + CRUCE ROȘIE**

Premiul I	Pantazi Georgeta	București
Premiul II	Kelemen Eugenia	Petroșani
Premiul III	Rebedea Miron	Petroșani
Mențiuni	Lung Ioan	Deva

Secțiunea CULTURĂ

Premiul I	Beke Lenke	Tg.Secuiesc
Premiul II	Lung Ioan	Deva
Premiul III	Rebedea Miron	Petroșani
Mențiuni	Balif Andrei	Tg.Jiu
	Călianu Eugen	București
	Cizmaru Gheorghe	Craiova

Secțiunea AVIAȚIE

Premiul I	Popescu Marius	București
Premiul II	Șerban Ionda	Brașov
Premiul III	Bornemisa Lucian	Deva

Secțiunea FOTBAL

Premiul I	Tudor Nicolae	Vulcan
Premiul II	Huh Dorel	Deva
Premiul III	Andronache Teodora	Canada

Secțiunea TINERET SUB 16 ANI

Mențiuni	Pușcașu Andrei	Petroșani
	Pușcașu Emanuel	Petroșani

Secțiunea DIVERSE

Premiul I	Pardos Ioan	Vulcan
Premiul II	Ștefanov Titus	Arad
Premiul II	Câmpan Petru	Timișoara
Premiul III	P.S. Galaction Stângă	Alexandria
Mențiuni	Băieș Victor	București
	Pascu Andrei	Craiova
	Crisu Marin	Brașov

Secțiunea Ramuri Sportive

Premiul I	Huh Mariana	Deva
Premiul II	Rebedea Miron	Petroșani
Premiul III	Andronache Teodora	Canada

MARELE PREMIU AL EXPO XXX LUPENI 2004 I-A FOST ATRIBUIT D-LUI KELEMEN TIBERIU – PETROȘANI .

CUPA TRANSMISIBILĂ , fondată de Ilin Milan a revenit secției Petroșani .

Au luat încă odată cuvântul , după festivitatea de premiere , domnii Aurică Smaranda , care a adus organizatorilor laude și mulțumirile conducerii Societății Numismatice Române pentru ținuta deosebită a Reuniunii și Beke Ernő , care s-a angajat ca ediția a XXXI-a să fie organizată în anul 2005 la Tg. Secuiesc , astfel menținându-se continuitatea reuniunilor . Din partea conducerii Sindicatului Liber E.M. Lupeni a vorbit dl. Aurel Titel , care a mulțumit participanților pentru efortul depus de a aduce în Valea Jiului perle din colecțiile personale , în ciuda condițiilor impuse de natură , total nefavorabile unei asemenea deplasări .

Cu acest moment , practic , cea de-a XXX-a Reuniune a colecționarilor de insigne din România –Lupeni 2004 a intrat în istorie , adăugând încă o floare la buchetul și așa destul de impresionant al reuniunilor .

LA REVEDERE ÎN 2005 , LA TG. SECUIESC !

**LISTA PARTICIPANȚILOR ȘI A EXPOZANȚILOR LA CEA DE A XXX-A REUNIUNE A
COLECȚIONARILOR DE INSIGNE DIN ROMÂNIA**

Nr. Crt.	Numele și prenumele	Localitatea	Industria Minieră	Turism	Sport uri de iarnă	Vânătoare	Medicină+ Cruce Roșie	Cultură	Aviație	Ramuri sportive	Di- ver- se	Tine- ret	Fot- bal
1	P.S. Galaction Stângă	Alexandria	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2	Ștefanov Titus	Arad	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-
3	Smaranda Aurică	București	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Dogaru Ioan	București	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Popescu Marius	București	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
6	~~Pănezi-Georgeta~~ Pănezi-Georgeta	București	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
7	Tanislav Eliodor	București	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
8	Boboc Marin	București	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
9	Băieș Victor	București	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
10	Stupariu Robert	București	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
11	Călianu Eugen	București	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-
12	Diaconu Ștefan	București	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Șerban Sanda	Brașov	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
14	Crișu Marin	Brașov	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
15	Samoilă Ștefan	Brașov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Cizmaru Gheorghe	Craiova	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
17	Pascu Andrei	Craiova	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Paloș Ioan	Craiova	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

Nr. Crt	Numele și prenumele	Localitatea	Industria Ministeră	Turism	Sporturi de iarnă	Vânătoare	Medicină + Cruce Roșie	Cultură	Aviație	Ramuri sportive	Diaverse	Tineret	Fotbal
19	Andronache Teodora	Canada	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
20	Carculea Ion	Deva	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
21	Bornemisa Lucian	Deva	-	-	-	3	-	-	3	-	-	-	-
22	Huh Dorel	Deva	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
23	Huh Maria	Deva	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
24	Lung Ioan	Deva	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Vlad Petru	Deva	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Zerbes Claus	Mediaș	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Pirici Constantin	Petroșani	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-
28	Pardos Ioan	Petroșani	3	3	3	3	-	-	-	-	3	-	-
29	Ștefănescu Ioan	Petroșani	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Velica Ioan	Petroșani	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Kelemen Tiberiu	Petroșani	3	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-
32	Kelemen Eugenia	Petroșani	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Kelemen Ovidiu	Petroșani	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Rebedea Miron	Petroșani	3	3	3	-	3	-	-	-	3	-	-
35	Pușcașu Dumitru	Petroșani	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Pușcașu Andrei	Petroșani	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
37	Pușcașu Emanuel	Petroșani	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
38	Poienariu Dumitru	Petroșani	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
39	Tudor Nicolae	Petroșani	3	3	-	-	-	-	-	-	3	-	3

Nr. Crt	Numele și prenumele	Localitatea	Industria Măneră	Turism	Sporturi de iarnă	Vânătoare	Medicină+ Cruce Roșie	Cultură	Aviație	Ramuri sportive	Diverse	Tenise	Fotbal
40	Beke Ernő	Tg. Secuiesc	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
41	Beke Lenke	Tg. Secuiesc	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
42	Vetro Francisc	Tg. Secuiesc	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43	Milovan Pavel	Timișoara	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
44	Milovan Stela	Timișoara	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
45	Cimpan Petru	Timișoara	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
46	Ilin Milan	Timișoara	-	1	-	-	3	3	3	-	-	-	-
47	Ninu Petre	Tg. Jiu	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48	Ninu Raul	Tg. Jiu	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
49	Balif Andrei	Tg. Jiu	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
50	Remescu Raluca	Tg. Jiu	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
51	Boer Gheorghe	Tg. Mureș	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-

INSIGNELE ȘI MEDALIA REUNIUNII

Fig. 1- insigna de argint

Fig.2 - insigna de tombac

Insigna Reuniunii a fost făcută în două variante , una pe tombac cu cercul exterior roșu și cealaltă pe argint cu cercul exterior negru .

Av.

Rv.

Fig . 3 medalia reuniunii

PREMIILE ACORDATE

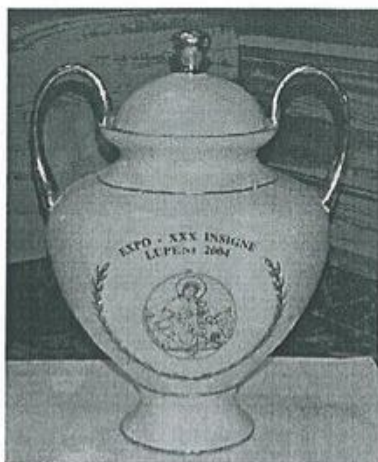

Fig . 4
Marele Premiu

Fig . 5
Premiul I

Fig . 6
Premiul II

Fig . 7
Premiul III

PREMIILE DE EXCELENȚĂ

Fig.8 - Minerit

Fig. 9 - Turism

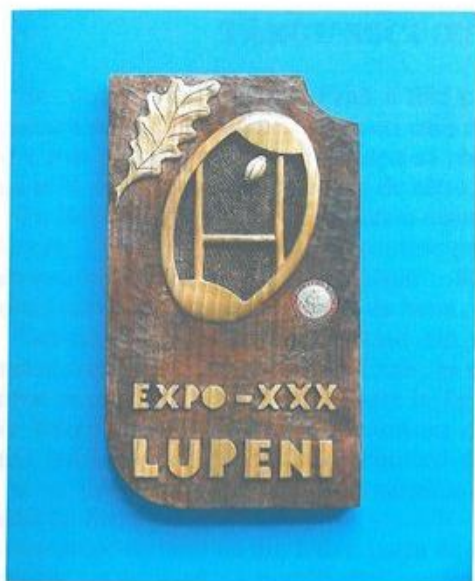

Fig. 10 - Rugby

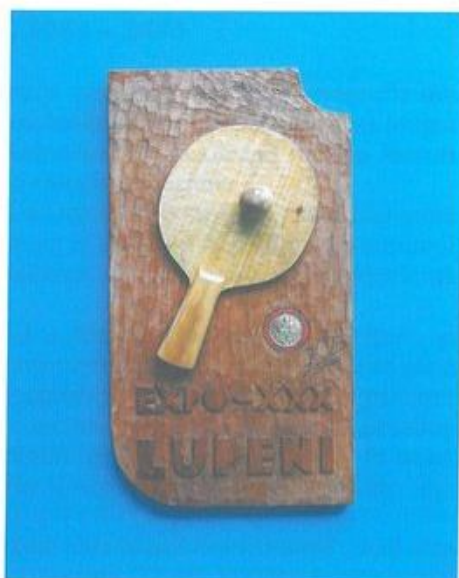

Fig. 11 - Tennis de masă

Fig. 12 - Fotbal

O IDEE ȘI O EXPERIENȚĂ INEDITE : TÂRGU SECUIESC 1984 – 2003

Se poate spune că Beke Ernő a fost o cauză câștigată pentru insignografia din țara noastră sau , dintre numeroșii tineri care au cochetat cu această pasiune de-a lungul anilor a fost printre puținii care a reușit să rămână statornic , realizând în timp lucruri frumoase în domeniu , mult apreciate de către toți colegii de pasiune .

Pe Beke Ernő l-am cunoscut într-o cameră a Hotelului Petroșani , când împreună cu Gergely Lászlo de la Odorheiu Secuiesc participa la cea de-a X-a ediție a Reuniunii colecționarilor de insigne din România . Reuniunea a fost pentru el o experiență deosebită care a dat roade neașteptat de bune .

Într-una din pauzele manifestării am avut o discuție la care a participat și regretatul Aurel Dula . Atunci Beke Ernő , în câteva cuvinte , ne-a relatat că are în gând organizarea unei expoziții asemănătoare la Tg. Secuiesc în scopul popularizării pasiunii pentru insigne care SĂ NU AIBĂ caracter de concurs , ci pur și simplu să prezinte marelui public frumusețile micilor bijuterii denumite generic „ insigne ” și în acest sens le va pregăti participanților și surprize care îi vor determina să revină la Tg. Secuiesc în fiecare an .

La drept vorbind ne-am îndoit puțin de reușita unei asemenea tentative , mai ales că toamna era ocupată de manifestări consacrate precum EXPO FOTBAL –Ploiești , întâlnirea de schimb de la Arad , sau BANATICA – Timișoara .

Am dat credit invitației făcute de „ tânărul ” nostru coleg și , în septembrie 1984 , un număr de aproximativ 20 de colecționari au poposit la Tg. Secuiesc – o localitate unde puțini dintre noi au mai fost .

Tg. Secuiesc este un oraș atestat documentar încă din anul 1407 , aflat în județul Covasna . Este amplasat în partea de nord-vest a Depresiunii Bârsei și la ora actuală are o populație de aproximativ 21.000 de locuitori . După părerea multor specialiști este unul dintre cele mai bine conservate orașe medievale , neatins de febra reconstrucției și de lama „ harnicelor ” buldozere și excavatoare .

La Tg. Secuiesc nu este constituită o secție numismatică , deci închegarea unei activități specifice a căzut în sarcina exclusivă a lui Beke Ernő , a familiei acestuia și a unui număr mic de pasionați printre care se pot remarca : regretata familie Kovács Ödön și Micșunica , Nagy Gizela , prof. Vetro András , frații Milik , ing. Tóth István , Fábíán Csaba .

Într-adevăr au existat multe surprize , una mai plăcută decât alta , care în anii următori ne-au readus pe frumoasele plaiuri din ținutul Bârsei .

Organizarea riguroasă și punctualitatea desfășurării manifestării au fost caracteristicile principale de fiecare dată .

Ca participant și organizator a numeroase expoziții de insigne în ultimii 30 de ani , am spus și voi susține mereu că până acum am participat în lunga activitate – la trei expoziții de clasă pe care le reamintesc întotdeauna cu plăcere : C.C.A. 1978 , Tg. Mureș 1985 , respectiv ediția a X-a a expoziției jubiliare de insigne de la Tg. Secuiesc din anul 1993 , care a avut loc la muzeul din localitate .

Dar să revedem evoluția celor zece ediții ale expoziției care au avut loc între anii 1984-1993 :

Ediția	Data expoziției	Expozanți	Pan. expuse	Insigne expuse	Vizitatori
I	29-30.IX 1984	13	46	3.000	1.000
II	2-3.XI 1985	16	50	4.500	900
III	19-20.VI 1986	32	78	6.000	1.000
IV	19-20.IX 1987	22	94	7.000	900
V	17-18.IX 1988	24	82	6.500	900
VI	16-17.IX 1989	39	124	10.000	2.000
VII	15-16.IX 1990	23	101	9.000	900
VIII	28-29.IX 1991	28	93	6.500	500
IX	19-20.IX 1992	25	119	10.000	300
X	25-26.IX 1993	23	187	11.370	500

Toate manifestările au avut mai multe trăsături comune :

- A existat de fiecare dată un Program – catalog .

- S-au făcut fotografii de grup la fiecare expoziție ori la monumentul lui Gábor Áron sau când vremea nu permitea – în sala unde avea loc expoziția , fotografiile care ne-au fost aduse a doua zi .

- Masa comună a fost întotdeauna un punct de atracție în programul manifestării.

- Placheta din porțelan (fig. 1-10) care la prima ediție a fost albă , a căpătat în fiecare an un nou element de culoare , prezentând un element de curiozitate pentru colecționari .

Placheta unifață cu inscripție bilingvă are un diametru de 80 mm și poate fi descrisă astfel : coroana circulară lată de 8 mm este delimitată de două cercuri albastre, iar în interior apare înscrisul „ A X-a REUNIUNE INSIGNOGRAFICĂ ” respectiv „X-IK. JELVÉNY KIÁLLITÁS ” , cele două legende sunt colorate în albastru , despărțite de două elemente decorative secuiești colorate în maro .

Pe câmpul interior sus apare emblema orașului colorată în auriu , maro și albastru . De o parte și de alta a emblemei , cu albastru , este înscris „ TÂRGU SECUIESC ” . Sub emblema apare colorată în maro o poartă secuiască , deasupra căreia se poate remarca porumbaru –un element specific existent în folclorul din zonă .

Lângă poartă este amplasată emblema Societății Numismatice Române , de culoare aurie .

Sub acest ansamblu se poate remarca înscris în albastru anul în care a avut loc evenimentul (1993) și denumirea maghiară a localității „ KÉZDIVÁSÁRHELY ” .

Descrierea a fost făcută după placheta ediției a X-a .

Au fost confecționate la fiecare ediție aproximativ 30-60 plachete la fabrica de izolatoare din localitate .

Modul de colorare al plachetei este prezentat în tabelul următor :

EDIȚIA	ANUL	ELEMENTE COLORATE ALE PLACHTEI
I	1984	Placheta este albă
II	1985	Colorat cu albastru scrisul de pe coroana circulară
III	1986	Colorat cu gri anul ediției „ 1986 ”
IV	1987	Colorat cu maro elementul decorativ de pe coroana circulară
V	1988	Colorată cu gri denumirea localității „TG. SECUIESC ” și „ KÉZDIVÁSÁRHELY ”
VI	1989	Colorată cu maro și negru poarta țărănească
VII	1990	Colorată cu auriu emblema Societății Numismatice Române
VIII	1991	Colorată cu verde deschis fondul stemei orașului
IX	1992	Colorat cu albastru , roșu și maro calul și trăsura de pe stemă
X	1993	Colorat cu roșu și negru castelul iar elementele decorative ale stemei cu roșu , albastru și auriu

Vezi figurile 13 – 22

- Un alt element deosebit de important al întâlnirilor de la Tg. Secuiesc a fost și organizarea bursei . Atunci când vremea permitea bursa a avut loc în plină stradă , lângă Casa de Cultură , unde s-au montat mese și umbrele de soare sau în curtea Muzeului . În acest mod toți trecătorii puteau vedea nu numai panourile frumos aranjate în expoziție , ci și clasoarele de insigne de unde , practic , se efectua schimburile .

- Toți participanții au primit câte o diplomă respectiv un mic suvenir care să le aducă aminte de ospitalitatea gazdelor noastre .

Făcând o sumară analiză a programelor-catalog , se poate remarca cu ușurință că la fiecare întâlnire au participat colecționari din 10-11 centre importante din țară .

În data de 26.09.1993 , când ne-am despărțit după 10 ediții ale întâlnirilor , am insistat pe lângă principalul organizator , Beke Ernő , să nu întrerupă continuitatea acestor manifestări .

Promisiunea a fost promptă , iar următoarea ediție a fost organizată peste 5 ani , mai exact ediția a XI-a , care a avut loc în zilele de 6-7.06.1998.

Cu ocazia ediției a XI-a a tradiționalei expoziții de insigne de la Tg. Secuiesc au fost puse în circulație două materiale interesante :

- o insignă din tablă colorată (fig. H), 25.

- o farfurioară din porțelan (fig. 124), ambele putând fi descrise astfel :

- Insigna având diametrul de 38 mm are pe coroana circulară inscripția bilingvă „A XI – a EXPOZIȚIE INSIGNOGRAFICĂ” respectiv „ XI – ik JELVÉNY KIÁLLITÁS ” . Textele sunt despărțite de elemente decorative secuiești . În centrul insignei se află stema orașului cu o grafică deosebit de complicată , iar culorile care primează sunt albastru , roșu și verde . Pe partea superioară a stemei se află înscrisă denumirea orașului „Tg. Secuiesc ” , respectiv jos „ Kézdívásárhely ” . Pe orizontală , la mijlocul stemei , de o parte și de alta , este înscris anul când a avut loc evenimentul - 1998 .

- Farfurioara având un diametru de 130 mm se deosebește de insignă prin faptul că pe câmpul central care înconjoară stema apare în negru un înscris trilingv: „Tg. Secuiesc”,

„ Kézdivásárhely ” , respectiv „ Szekler Neumarkt ” . Denumirile sunt despărțite de romburi negre .

Peste alți doi ani , în zilele de 29-30 .09.2000 la Tg. Secuiesc ; în organizarea aceluiași pasionat , a avut loc ediția a XII-a a întâlnirii tradiționale , respectiv pentru prima dată orașul Tg. Secuiesc a găzduit cea de-a XXVI-a ediție a Reuniunii colecționarilor de insigne din România , manifestare care a avut un ecou deosebit în rândul tinerilor din localitate .

Cu această ocazie au fost emise 2 insigne și o plachetă montată pe un suport din lemn (fig. 26-29) .

Insigna tradițională întâlnirii se aseamănă cu cea a ediției a XI-a , singura deosebire fiind faptul că pe aceasta din urmă apare înscris anul când a avut loc evenimentul .

Insigna Reuniunii este tot din tablă colorată , putând fi descrisă astfel : pe coroana circulară apare înscrisul bilingv : „ A XXVI-a EXPOZIȚIE NAȚIONALĂ DE INSIGNOGRAFIE TG. SECUIESC ” respectiv „A XXVI-ik ORSZÁGOS JELVÉNY KIÁLLÍTÁS ” , cuvintele fiind despărțite de anul când a avut loc Reuniunea (2000) .

Pe câmpul liber din interior apare emblema S.N.R. cu zeița Minerva privind spre dreapta ; este vorba de emblema S.N.R. care a fost întrebuințată numai în perioada anilor 1959-1980 .

Placheta pentagonală din alamă având dimensiunile 215/105 mm are gravate pe ea simbolurile ambelor evenimente . În partea dreaptă este reprezentată emblema bilingvă a celei de-a XXVI-a Reuniuni în felul următor : pe un cerc cu diametrul de 60 mm este înscrisă cu litere având înălțimea de 5 mm următoarea legendă „ A XXVI-a EXPOZIȚIE NAȚIONALĂ DE INSIGNOGRAFIE TG. SECUIESC ” respectiv „ „A XXVI-ik ORSZÁGOS JELVÉNY KIÁLLÍTÁS KÉZDIVÁSÁRHELY ” . Cele două înscrisuri sunt despărțite de două puncte . Se poate observa că literele „ E ” din cuvântul JELVÉNY , respectiv KÉZDIVÁSÁRHELY sunt mai mici și ajung la 5mm datorită accentului .

Pe câmpul central apare de asemenea cea de-a treia emblemă a S.N.R. folosită în perioada 1959-1980, opera sculptorului Haralambie Ionescu .

După insigna Secției Timișoara emisă în 1982 și insigna Secției Arad emisă în 1984 cu ocazia celui de-al IV-lea schimb de insigne , această emblemă a mai fost folosită eronat și în anul 2000 .

În partea stângă , tot pe un cerc având diametrul de 60 mm , este înscris textul „ A XII-a EXPOZIȚIE INSIGNOGRAFICĂ ” respectiv „ A XII-ik JELVÉNY KIÁLLÍTÁS ” . Cele două înscrisuri sunt despărțite de elementele decorative din zonă . În câmpul central apare emblema orașului având înscrisă în partea superioară legenda „ TG. SECUIESC ” , respectiv în partea inferioară KÉZDIVÁSÁRHELY .

În partea superioară a plachetei apare înscris anul 2000 , atunci când a avut loc expoziția tradițională și Reuniunea colecționarilor de insigne din România și este înconjurat de elemente decorative .

Placheta este montată pe un suport din fag lăcuit .

Pentru a asigura schimbul de mâine la Tg. Secuiesc a luat ființă la 31 decembrie 1989 „ HOBBY CSEREBERE KLUB ” , care la ora actuală are peste 170 de membrii (pasionați colecționari în cele mai diverse domenii) .

Mulțumesc Domnului Beke Ernő pentru amabilitatea cu care mi-a pus la dispoziție toate datele necesare întocmirii acestui material .

Fig.13 (anul 1984)

Fig . 14 (anul 1985)

Fig.15 (anul 1986)

Fig. 16 (anul 1987)

Fig.17 (anul 1988)

Fig.18 (anul 1989)

Fig.19 (anul 1990)

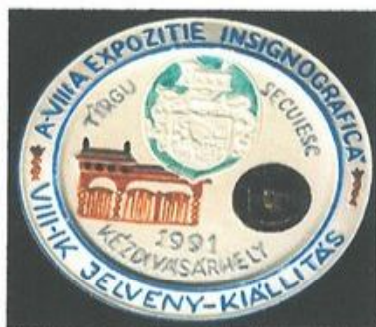

Fig. 20 (anul 1991)

Fig.21 (anul 1992)

Fig. 22 (anul 1993)

Fig. 23

Fig. 24

Fig. 25 Detaliu

Fig. 26

Fig. 27

Fig. 28

Detalii Fig. 29

www.aciro.ro

© ACIR

UN ALT FEL DE ABORDARE A ACTIVITĂȚII MUZEISTICE

Societatea Numismatică Română, constituită în 1903, este alături de Societatea Regală de Geografie una dintre cele mai vechi societăți cu activitate continuă de la înființare și până în prezent.

Secția Numismatică din Petroșani a fost înființată în 1970, fiind prima grupare de acest fel din teritoriu.

De-a lungul celor 35 de ani numismații din Petroșani au avut numeroase activități menite să ducă la popularizarea acestei frumoase și educative pasiuni pentru istoria patriei și cea universală.

Printre activitățile remarcabile organizate de-a lungul anilor se situează prima Reuniune a colecționarilor de insigne din România în anul 1975, astăzi Reuniunea ajungând la a XXXI-a ediție, iar dintre acestea au avut loc în diverse localități din Valea Jiului 18 Reuniuni după cum urmează: Petroșani – 11 ediții; Vulcan – 1 ediție; Aninoasa – 2 ediții; Lonea – 1 ediție, respectiv Lupeni – 3 ediții.

O altă manifestare a fost aducerea pe simeze a expoziției tematice de insigne intitulată „Turism, sporturi de iarnă, vânătoare” între anii 1987-1993. Din păcate, după 7 ediții, nu am mai putut susține financiar organizarea ei.

De-a lungul celor peste trei decenii de la înființare, membrii Secției din Petroșani au organizat aproximativ 300 de expoziții în toate localitățile Văii Jiului, în numeroase orașe din țară, iar o serie de membri ai secției au participat la multe manifestări de gen și peste hotare.

În anii jubiliari marcam evenimentul prin articole în presa locală. La împlinirea celor trei decenii de la înființare de exemplu am avut asigurată, timp de un an în cotidianul „Matinal” o apariție săptămânală intitulată „Rubrica numismatului”. De asemenea, cu acest prilej organizam expoziții tematice în cadrul Muzeului Mineritului din localitate.

Anul acesta, însă, ne-am gândit că mici expoziții de o zi însoțite de prezentarea unor materiale de către numismații cu cea mai mare experiență din domeniu, organizate în școlile din Valea Jiului ar putea avea mai mult succes. O astfel de expoziție nu trebuie să îndeplinească regulile riguroase din muzee, putând fi aduse în școli numai elementele cele mai accesibile tinerilor.

Până în prezent expoziția itinerantă a trecut pe la cinci școli din Petroșani și Vulcan, iar rezultatele au fost mai mult decât încurajatoare având pe viitor numeroase solicitări.

Atât copiii cât și cadrele didactice cu care am discutat au fost de acord cu faptul că 3 – 4 persoane se pot deplasa mai ușor de la o școală la alta decât ca sute de elevi să vină la un muzeu sau în alt loc unde sunt expuse diverse materiale.

Un alt moment deosebit l-au reprezentat și discuțiile libere cu elevii, după ce au vizionat exponatele.

Elevii din clasele mai mari legau cunoștințele de istorie căpătate la școală cu elementele practice întâlnite în expoziție. Au fost tratate astfel subiecte interesante precum: precursorii sistemelor monetare, istoria monedei naționale, modul de

monedelor , medaliilor și insinelor din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre precum și organizarea Societății Numismatice Române și a secțiilor în teritoriu al acestui important for .

Considerăm că deplasarea acestor mini expoziții în școli cu exponate aduse la nivelul elevilor a constituit o experiență reușită și un alt mod de abordare a activității muzeistice .

În continuare prezentăm câteva aspecte de la aceste minie expoziții .

Fig. 30

Fig. 31

Fig. 32

PREȘEDINTELE SECȚIEI PETROȘANI
a S.N.R.
Prof. Tiberiu Kelemen

www.aciror.ro

© ACIR

INSIGNA – O SCURTĂ ISTORIE

Dacă cunoaştem momentul apariţiei monedelor (Lydia sec. VII a.Ch.), dacă ştim că primele bancnote au apărut în China în sec IX , dacă medaliile sau precursorii acestora au fost bătute în anul 490 a.Ch. (după victoria de la Marathon) , iar apoi cu prilejul Jocurilor Olimpice antice erau oferite învingătorilor pe lângă cununa de lauri şi mici însemne denumite NIKETERIA, care pot fi considerate precursoare ale medaliilor, originile insinelor se pierde în vârtoarea istoriei , fără posibilitatea de a specifica o dată anume .

Denumirea de insignă provine din latinescul INSIGNE sau din franceză ENSEIGNE .

Pentru ca unei piese numismatice să i se poată atribui caracterul de insignă ea trebuie să întrunească anumite condiţii :

1. – să aibă un sistem de prindere de haină (ac , broşă , talpă , matărcă , pin) ;
2. – să aibă porţiuni emailate ;
3. – în compoziţia grafică să apară o legendă-text .

Dacă piesele nu îndeplinesc cel puţin două din cele trei condiţii , acestea intră în categoria broşelor (cunoscute fiind cele purtate la pălărie de vânători) .

Insignele apropiate ca formă de cele pe care le cunoaştem astăzi se purtau fixate cu ac pe borurile pălăriei şi erau , practic , mici medalioane ornate cu cizeluri şi emailuri . Printre cele mai vechi piese se numără insigna de la catedrala Nôtre Dame – du – Puy , executată în 1183 .

Celebre sunt insignele ce reprezintă imaginea Fecioarei , purtate de către Ludovic al XI-lea , cea care împodobeşte pălăria lui Gabriel d' Estrés în 1599 , ce reprezintă chipul regelui său , în fine , insigna purtată de prinţul d' Oranges în 1618 , confecţionată din diamante şi rubine reprezentând judecata lui Solomon .

Majoritatea insinelor care au apărut în Ţările Române au fost confecţionate în ateliere particulare ori în străinătate .

Se poate vorbi de *insigne româneşti fabricate* le noi după anul 1870 , când ia fiinţă Monetăria Statului sau , mai exact , după 1935 când această instituţie este reînfiinţată în locaţia cunoscută şi astăzi .

Prima expoziţie de insigne din ţară a avut loc la Bucureşti , la Casa Centrală a Armatei (actualul Cerc Militar Naţional) la data de 24 martie 1968 susţinută fiind de către col. Ioan Dogaru .

În zilele de 2-3 august 1975 , la Petroşani , a avut loc prima reuniune a colecţionarilor de insigne din România în organizarea Secţiei Numismatice din localitate . Ediţia a XXX-a s-a desfăşurat anul trecut în oraşul Lupeni .

Insigna – mic obiect de diverse forme , cu imagini simbolice sau indicaţii grafice , purtat de obicei ca semn distinctiv de către membrii unei grupări , organizaţie sau asociaţie .

Într-un spaţiu restrâns , îmbinând talentul unui artist şi semnificaţia unui eveniment istoric , insigna reprezintă o filă din istoria unei ţări în orice domeniu .

Sortită să ducă solia unui trecut spre prezent de care viitorul va ţine totdeauna seama , insigna este şi va rămâne floarea permanent proaspătă şi parfumată în glastra colecţiilor noastre .

REMEMBER 2004

Anul 2004 a reprezentat un moment foarte important în activitatea insignografică atât din Valea Jiului cât și din România. Marcarea celor 30 de ani de la prima Reuniune a colecționarilor de insigne din România a absorbit toată energia și resursele destul de limitate ale secției.

Totuși , pe lângă evenimentul major care a avut loc la sfârșitul lunii iulie , am participat la câteva manifestări prin expoziții de scurtă durată cu tematici foarte exact conturate :

- În data de 30. 04.2004 , cu ocazia lansării candidatului P.S.D. la Primăria Municipiului Petroșani în persoana d-lui Benor Voicescu , a avut loc o expoziție o expoziție tematică de insigne și medalii în holul Casei de Cultură din localitate . Pe lângă materialele numismatice , au fost expuse și vechi lămpi de mină folosite de-a lungul timpului în subteranele Văii Jiului . La expoziție au participat Tiberiu Kelemn și Dumitru Pușcașu .
- Comemorarea personalității celui care a fost viteazul domnitor Ștefan cel Mare , la 500 de ani de la dispariția sa , a prilejuit organizarea unei expoziții numismatice în colaborare cu filiala Petroșani a Asociației Filateliștilor din România . În expoziție au fost aduse de către Pardos Ioan medalii cu caracter istoric . Locul de desfășurare – Școala Generală nr. 1 Vulcan .
- La Lupeni , în perioada 31 iulie-01 august 2004 , în cadrul complexelor manifestări prilejuite de împlinirea a 120 de ani de exploatare continuă a cărbunelui la Lupeni ; 75 de ani de la mișcările greviste din anul 1929 ale minerilor de la Lupeni și împlinirea a 85 de ani de la înființarea echipei de rugby „ Minerul ” Lupeni , a avut loc și cea de-a XXX-a Reuniune a colecționarilor de insigne din România .

Deși timpul a fost total nefavorabil , participarea a fost numeroasă , iar expoziția comună s-a ridicat la nivelul așteptărilor . După 30 de ani s-au reîntâlnit patru participanți la prima reuniune– col (r) Ioan Dogaru - București Pavel Milovan – Timișoara , Tiberiu Kelemen – Petroșani și Ioan Velica – Petroșani .

- În ziua de 23.09.2004 , în cadrul manifestărilor prilejuite de „Zilele Orașului Petroșani ”–ediția a IV-a , a avut loc simpozionul „Tradiție și artă în mineritul din Valea Jiului ”.

Cu această ocazie , în cadrul Companiei Naționale a Huilei , unde a avut loc simpozionul , a fost organizată o expoziție de marcofilie și numismatică susținută de către Ovidiu Rizopol și Tiberiu Kelemen .

- Cu prilejul Sărbătorii Naționale a României și a zilei de Sf. Varvara la Aninoasa , în cadrul zilelor Școlii Generale „Sfânta Varvara ” , Dumitru Pușcașu și d-na învățătoare Adriana Oanță au organizat o expoziție numismatică în care le-au fost prezentate elevilor monede, bancnote , medalii și insigne . Cu acest prilej elevilor le-a fost prezentat și un cuprinzător material privind istoria monedelor , cu accent pe formarea sistemului monetar național și evoluția bancnotelor de la cele chinezești din mătase naturală până la cele moderne confecționate din polimeri .

În afara activității expoziționale membrii Secției Petroșani au fost invitați și au participat la diverse manifestări numismatice din țară , onorând bursele de la Deva , Arad și Brașov .

S-a continuat în anul 2004 colaborarea cu cotidianul „ Matinal ” și cu alte publicații precum „Incomod ” și „ Valea Jiului ” .

O altă preocupare a membrilor secției a fost buna colaborare cu conducerile diverselor unități industriale sau lăcașuri de cult care în momentele jubiliare au emis medalii sau insigne , multe dintre proiecte purtând semnătura colegilor noștri .

Dorim să aducem mulțumiri conducerii Societății Numismatice Române care ne-au pus la dispoziție toate datele necesare pentru a putea deschide un subcont bancar .

INSIGNA ATELIERELOR CENTRALE PETROȘANI A.C.P. - 1909

Valea Jiului în general și localitatea Petroșani în special au o istorie destul de scurtă , primele mențiuni scrise despre Depresiunea Petroșanilor sau regiunea care în ultimii 150 de ani și-a câștigat renumele de „ țara diamantelor negre ” , apar abia în jurul anilor 1493 într-un act de danie al regelui Vladislav al II-lea Jagiello , prin care erau donate nobilului Mihály Kendefy (Mihai Câdea) domeniile sau locurile de pășuni , fânețe și arături de pe aceste plaiuri .

Primii coloniști în zonă apar în anul 1640 când 20 de iobagi din Petros sunt statorniciți pe actuala vatră a Municipiului Petroșani .

Până în anul 1850 ținutul se dezvoltă foarte lent , o adevărată explozie demografică având loc după începerea exploatarei cărbunelui în zonă .

La conscripția (recensământul) din 1900 Comuna Petroșani număra 7752 locuitori , iar numărul acestora era în continuă creștere pentru ca în 1941 acest număr să se dubleze .

La începuturile exploatarei cărbunelui fiecare mină avea propriul atelier unde se efectuau micile reparații , remarcându-se în acest sens atelierele de la Petrila , Aninoasa (foto 33) și Lupeni , iar denumirea curentă a acestora era „ Ateliere de grup ” .

Fig . 33 Atelierele de la mina Aninoasa - 1900

În anul 1907 , statul maghiar își ia înapoi atelierele de la Petrila și nu mai concesionează minele Societății „ Salgotarján ” , aceasta din urmă văzându-se nevoită să-și înființeze un atelier central în punctul unde gravitau exploatarea din partea estică a bazinului , adică la Petroșani .

După achiziționarea terenului în 1909 a început construirea clădirilor principale care vor adăposti ceea ce timp de decenii se vor numi Atelierele Centrale Petroșani. Lucrările au fost terminate în 1910. Partea centrală a clădirii adăpostea mașinile-unelte, iar cele două aripi laterale găzduiau forja și birourile.

Cu această ocazie, conform celei mai valoroase monografii a Atelierele Centrale realizată de către inginerul Ștefan Lugasi, este amintit faptul că la inaugurarea lucrărilor le-au fost dăruite participanților insigne din argint confecționate la Budapesta. Din păcate nu se cunoaște tirajul acestora și nici graficianul care a conceput desenul de execuție.

Există, însă, certitudinea că până după al doilea război mondial desenul după care a fost executată insigna (fig.34) a devenit emblema Atelierele Centrale, fiind folosită sfel decenii de-a rândul și se aplica pe toate produsele fabricate la A.C.P.

Insigna deosebit de simplă, cu un concept foarte modern pentru o epocă în care acestea erau încărcate cu o mulțime de elemente decorative, este confecționată din argint fin având titlul de 925/1000.

Fig. 34

Insigna impresionează prin sobrietate, este ușor convexă, are o greutate de 5,79 grame și forma unui triunghi echilateral cu vârfurile rotunjite. Latura triunghiului este de 30 mm și insigna care are vârful orientat în jos este emailată într-o singură culoare (negru). În cele trei colțuri apare câte o literă a siglei A.C.P. (Atelierele Centrale Petroșani). În câmpul rămas liber sunt amplasate însemnele mineritului (fișteul și arosul) și anul începerii construirii principalului corp de clădire -1909.

Sistemul de prindere este cel cu ac. Acul a fost deosebit de lung (50 mm), dar s-a lungul timpului s-a rupt și a fost înlocuit.

Specialiști de la Monetăria Statului au confirmat, după analizarea piesei, că tăierile (tăierea executată de gravor) corespund atelierelor de profil din Budapesta din anii 1909-1910.

Trebuie remarcat un fapt inedit în ideea componistică a celui care a realizat insigna: deși ne aflăm în 1909, înscrisul de pe piesă este în română, ceea ce demonstrează faptul că proiectantul a fost fie un vizionar fie un bun cunoscător al tendințelor istoriei.

Din păcate acest lucru va rămâne o enigmă pentru posteritate, o enigmă greu de rezolvat.

După cel de-al doilea război mondial Atelierele Centrale își vor schimba denumirea

dar nu și profilul . Astfel veni în ordine noile denumiri precum : U.R.U.M.P. (Uzina de Reparat Utilaj Minier Petroșani) ; U.U.M.P. (Uzina de Utilaj Minier Petroșani) ; I.U.M.P (Întreprinderea de Utilaj Minier Petroșani) și din 1990 – S.C. UMIROM S.A. Petroșani .

Relatăm doar două momente deosebite din istoria aproape centenară a întreprinderii, momente care trebuie cunoscute deoarece prin acestea modestele Ateliere Centrale au intrat în istorie .

În anul 1933 inginerul Ștefan Georgescu Gorjan primește brevetul de șef de exploatare în specialitatea mecanică și este numit inginer șef și adjunctul directorului , ing. Matei Bălănescu la Atelierele Centrale Petroșani . Fiind prieten apropiat a lui Constantin Brâncuși , îl determină pe acesta să ceară realizarea unei coloane fără sfârșit de mari dimensiuni la Tg. Jiu (inițiativa ridicării unui astfel de monument în amintirea eroilor neamului aparține Aretei Tătărăscu) .

După o întâlnire la Tg. Jiu între Ștefan Georgescu Gorjan și Constantin Brâncuși s-a stabilit amplasamentul viitoarei coloane . La 1 august 1937 , timp de o lună , Brâncuși vine la Petroșani și locuiește la prietenul său , acesta din urmă făcând numeroase calcule pe baza unor schițe concepute de marele artist .

În a doua parte a lunii august Brâncuși execută modelul brut de turnare , model finalizat de un colectiv de tâmplari din cadrul Atelierele , iar în luna septembrie se execută turnarea din fontă a tuturor elementelor coloanei sub directa supraveghere a inginerului Georgescu Gorjan . Prelucrarea elementelor se realizează pe mașini unelte în noua secție de prelucrări mecanice .

Între 5-15 octombrie 1937 Coloana este montată de probă în atelierul de construcții metalice al A.C.P. , iar montajul definitiv la Tg. Jiu s-a realizat între 20 octombrie -15 noiembrie 1937 , montajul supravegheat tot de inginerul Georgescu Gorjan .

Se poate afirma că inginerul Ștefan Georgescu Gorjan a fost cel care a gândit tehnic Coloana de la Tg. Jiu .

În anul 2002 , găsindu-se de către actualul proprietar al S.C. UMIROM S.A. desenele originale ale Coloanei , ministru culturii la acea vreme fiind Răzvan Teodorescu , s-a încercat turnarea unui duplicat al Coloanei , lucru care a stârnit un imens scandal mediatic , atât în țară cât și peste hotare . Au fost turnate două elemente dar în final s-a renunțat la proiect .

Noile elemente diferă divizibil de originale , cauzele fiind multiple dar cea mai importantă fiind lipsa mâinii de lucru calificate .

Al doilea moment deosebit în viața Atelierele îl are ca protagonist tot pe inginerul Ștefan Georgescu Gorjan care printr-o întâmplare fericită îl cunoaște pe Gustav-Felix Stof iar acesta din urmă i-a trezit interesul pentru zborul fără motor . Astfel la 1 iunie 1936 Gustav-Felix Stof își începe activitatea la Petroșani , unde a desenat planurile pentru planoarele „ Mândra ” și „ Grunau – 9 ” . Planoarele au fost construite la Atelierele Centrale Petroșani cu absolvenții Școlii de Arte și Meserii și doi tâmplari din cadrul Atelierele .

La începutul anului 1937 planorul „ Mândra ” a fost terminat , recepționat și înmatriculat sub denumirea Heltz der Teufel YR - „ MÂNDRA ” (fig. 35) , apt pentru zbor alpin .

Primul zbor a avut loc pe 20 aprilie 1937 , planorul fiind lansat cu sandoul de pe

Parângul Mic (2075 m). Gustav-Felix Stof , după un zbor de 15 minute , a aterizat pe stadionul din Petroșani (fig. 36) .

Fig. 35

Fig. 36

Din păcate perioada de glorie a celei mai importante întreprinderi constructoare de utilaj minier din Valea Jiului a apus , la ora actuală fiind în faliment , iar din surse neoficiale aflăm că își va închide porțile în această toamnă .

O tempora...! Sic transit gloria mundi !

Bârlad mai 2005

Prof. Kelemen Tiberiu

www.aciro.ro

© ACIR

SCURT ISTORIC AL SIMBOLULUI MINERITULUI APĂRUT PE MONEDE ȘI INSIGNE

Tematica minieră a apărut în expozițiile concurs organizate cu prilejul întâlnirilor pe țară ale colecționarilor de insigne : în anul 1978 la București, ediție patronată de Casa Centrală a Armatei. Cu această ocazie am prezentat două panouri din tematica în cauză, care s-au bucurat de mult succes, fiind premiate în final cu premiul V (la această ediție încă nu au fost constituite tematici).

De la ediția bucureșteană industria minieră a fost prezentă la toate manifestările de acest gen, culminând cu anul 1985 când, din inițiativa Secției Deva, a fost organizată prima expoziție pe țară având ca tematică cinstirea muncii depuse în subteran.

De la o ediție la alta au apărut expozate mai complexe și diversificate ceea ce conduce implicit și la organizarea tematicii pe baze rigurose științifice.

Încercăm să facem o modestă analiză a simbolului mineritului, momentul când a fost bătut în metal pe teritoriul patriei noastre, forma lui corectă precum și alte considerațiuni pe marginea tematicii.

Sânt convins că materialul, care constituie astăzi doar un început, va comporta multe modificări și adăugiri. Orice contraargument documentat este bine venit.

Numismatică, o fidelă ramură ajutătoare a istoriei, ne oferă și nouă anumite date folositoare în elucidarea momentului apariției simbolului mineritului.

Activitatea monetărilor în timpul Principatului independent al Transilvaniei, sub suzeranitatea Imperiului Otoman (1541) a cunoscut o epocă înfloritoare fără precedent.

Monetăria din Baia Mare, una din cele mai mari din această provincie, își începe activitatea în 1551 și va avea o lungă existență.

În anul 1556 apare o emisiune monetară (Ioan Sigismund și Isabela regentă) a cărei monedă numită ducat se poate descrie astfel :

Av. Scut scartelat, divizat în patru : 1) lup Zapolia, cruce dublă, benzi și veverițe, 2) vultur polon, 3) șarpe, 4) capete dalmatine (Isabela era fiica lui Sigismund al Poloniei, iar mama sa -princesă milaneză din familia Bona Sforza). Deasupra coroană cu șase vârfuri.

Legenda : IOHAN + SIGISM + R * UNG : S + F : V (Sic fata volunt - tradus Așa cum vrea soarta - deviza familiei Zapolia)

Rv. Madona pe semilună, dedesubt - ciocanele încrucișate (Stema Baia Mare)

Legenda : ISABE + D.G.R.EG - Ung + I + 5.5.6 +

Traducerea : Isabela deus grația regente et guvernator Ungarie 1556.

Fig. 40

Moneda s-a bătut în două variante și ele reprezintă cea mai veche mărturie despre folosirea oficială a simbolului mineritului pe teritoriul patriei noastre (aceasta până la probe contrarii).

Restul de monede bătute la Baia Mare și care poartă pe ele simbolul mineritului se numesc pfenigi minieri (BERGWERKSFENNIG); au avut o circulație restrânsă și în majoritatea cazurilor poartă pe ele inițialele arendașilor minelor.

O astfel de monedă (fig.38) se poate este reproducută în imaginea de mai jos.

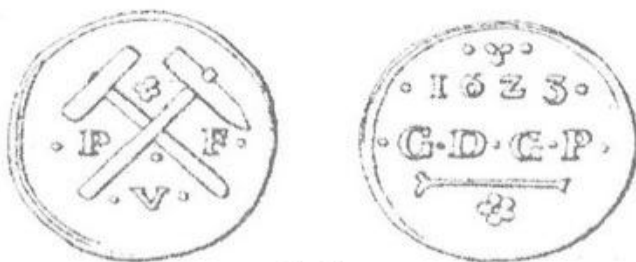

Fig.41

Fig. 42

Aceste tipuri de monede cu alte desene (fig.39) dar toate având ciocanele încrucișate s-au bătut și în anii 1626 , 1628 , 1643 etc. , tot la Monetăria din Baia Mare .

La 300 de ani după apariția ducatului bătut la Baia Mare , odată cu începerea exploatarea industrială a cărbunelui din Valea Jiului , suntem martorii apariției , în anul 1867 , a primei insigne miniere din țara noastră .

Insigna (fig.) poate fi descrisă astfel :

Este de formă ovală , neemailată , având diametrul de 30/25 mm , fiind confecționată din argint .

Dintr-un buchet de frunze de laur stilizate prinse într-o fundă la bază , având de o parte și de alta cinci foi , pornește o coroană circulară dantelată care îmbrățișează în partea superioară însemnele mineritului : cele două ciocane . Frunzele , coroana circulară și ciocanele sânt lucrate în relief .

Pe câmpul rămas liber este gravată legenda pe două rânduri : DEAKSTOLLEN 1867 (în traducere – Galeria Deak 1867) .

Greutatea insignei este de 6,5 grame .

Fig. 43

Dacă am reușit să stabilim cu destulă exactitate momentul apariției siglei minerești pe monede și pe urmă la insigne , problema rămâne în schimb deschisă pentru înscrisuri și alte acte oficiale care au circulat pe teritoriul patriei noastre . Nu trebuie să uităm că strămoșii dacii , apoi romanii , au desfășurat o permanentă activitate de căutare a aurului , sării și altor metale în subsolurile noastre .

În decursul anilor s-au efectuat numeroase desene ale ciocanelor încrucișate , corpul lor diferind ca formă .

A existat însă o trăsătură comună care trebuie păstrată și în continuare .

Este vorba de așezarea celor două ciocane .

Așezarea corectă a ciocanelor poate fi descrisă astfel :

Orientat spre dreapta este un ciocan fără vârf , numit „ Fiștău ” . Cu acesta se bătea în burghiul de mână în vederea efectuării găurilor de mină .

Al doilea ciocan „ barosul ” este orientat spre stânga , având vârful îndreptat tot spre stânga . Cu acest ciocan se spărgeau bucățile mari de minereu . În figura 1 este reprezentat modul corect de redare a siglei , iar în figurile 2 , 3 , 4 sunt exemple de redare eronată a acestuia .

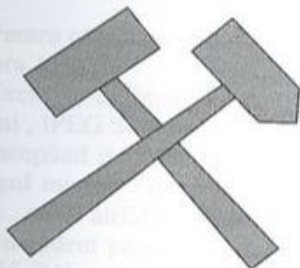

Fig. 41

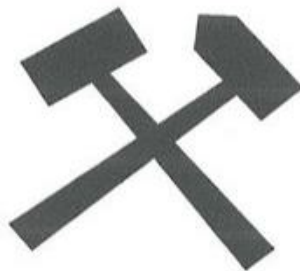

Fig. 42

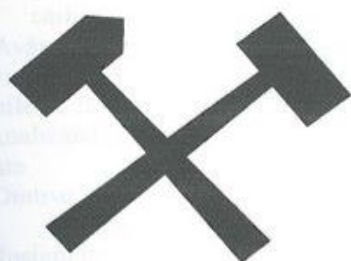

Fig. 43

Fig. 44

În figura 5 este reprezentat simbolul mineritului care a împodobit „cheia de boltă” a galeriei Deak – astăzi E.M.Petrila (Fig . 45) .

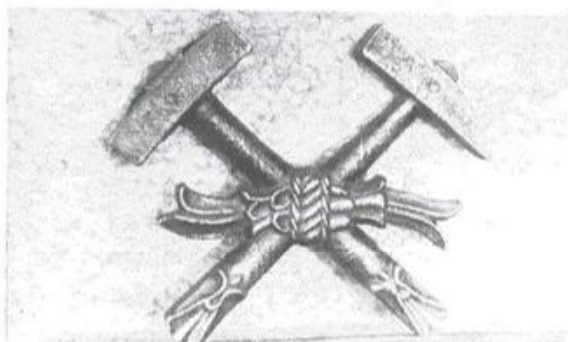

Fig. 45

Pentru păstrarea tradiției , materialele numismatice și înscrisuri trebuie folosit desenul din figura 1 .

Exemple de insigne având desenul greșit : Diamantul de Maramureș , Piatra roșie – Petroșani , IPEG Suceava ,Societatea Carpato – Balcanică 1961 etc.

Începând de la simbolul folosit pe ducatul din 1556 , urmând cu apariția în puls la „ pfenigul minier ” din 1623 a burghiului, simbolurile miniere au cunoscut o permanentă evoluție , ca de altfel întreaga tehnică minieră .

Au apărut pe rând în desenul insinelor lămpile de siguranță Dawy (I.M.Aninoasa 200 , I.M. Bălan) , ciocanul pneumatic de abataj (Centenarul mineritului industrial Valea Jiului , Mina Paroșeni) , lampa de mină Wolf (miner fruntaș) , turnurile pușurilor de extracție cu skip (E.M. Petrila , I.M. Aninoasa) , elemente de susținere mecanizată (I.M.Petrila , I.M. Paroșeni) sau în ultima perioadă giganticele excavatoare cu cupă (I.M. Rovinari) .

Din cele relatate se desprinde cu certitudine un aspect concret :

- simbolul caracteristic al industriei miniere a apărut pentru prima dată la exploatările de materiale neferoase și sare , iar apoi prin tradiție au fost preluate la cărbune .

Având un corpus foarte bogat , insignele miniere constituie un ansamblu aparte în categoria insinelor industriale , motiv pentru care acestea au constituit tematică separată la reuniunile de la Petroșani 1984 și Târgul Mureș 1985 .

Analizând atent tematica , se vor obține relativ ușor câteva subtematici foarte bine conturate .

Dintr-o astfel de defalcare rezultă următoarele subteme :

- Insigne miniere :

- A . Insignele unităților miniere , ale celor de preparare și salvare minieră ;
- B . Subtematica formată din insignele cultural – științifice ;
- C . Subtematica formată din insignele întreprinderilor constructoare de utilaj minier ;
- D . Subtematica minieră sportivă .

La EXPO I Minerit din 1985 au apărut panouri aranjate în două subtematici din cele de mai sus (cele de la punctele A și D) . O astfel de idee a apărut în același timp la Deva colecția VIZESI) și la Petroșani (Colecția Kelemen) , fără ca între cei doi să fi existat o înțelegere prealabilă .

IN MEMORIAM

Astăzi , la ceas jubiliar , nu trebuie să-i uităm pe cei care de-a lungul anilor au fost alături de noi , iar acum și-au găsit liniștea veșnică :

De la Arad :

Coloman Braun
Triest Anton
Istrate Ghiocel
Bota Ioan
Suciu Ioan
Vasluianu Costachi
Pelegriini Victor
Forgács Zoltan
Fruja Gheorghe

De la Brad :

Mihai Susan

De la București :

Popovici Micipsa
Năstase Petrache
Mark Horațiu
Sanda Gheorghe
Tăzlăuan Toader
Curdov Nicolae
Umlauf Vitalie
Rusu Valeriu

De la Craiova

Minea Manole
Măzureanu Victor
Bittel Radu

www.aciro.ro

© ACTR

De la Deva :

Vizesi Mihai
Gyenge Iulius
Ganea Ionel
Cucuveanu Ioan

De la Medias :

Weber Ștefan

De la Pașcani :

Niță Vasile

De la Petroșani :

Poporogu Ion
Dula Aurel
Melha Petru
Schmidt Ladislau
Morariu Cornel
Baban Dan

De la Ploiești :

Ciudin Eugen
Manu Nicolae

De la Suceava :

Colbert Victor

De la Timisoara

**Voinea Sterian
Knevel Adalbert
Funar Vasile
Petrică Nicolae**

De la Târgu Mureș :

**Tamas Arcadie
Papp Iozsef**

De la Târgu Secuiesc :

**Kovacs Micșunica
Kovacs Ödön**

Vom păstra în suflet memoria celor pomeniți și tot ceea ce au făcut
pentru dezvoltarea insignografiei din țara noastră .

Dumnezeu să-i odihnească în pace !

Tg . Secuiesc 2005

DIN SUMARUL NUMĂRULUI URMĂTOR :

- Cea de-a XXXI – a Reuniune a colecționarilor de insigne din România – Târgu Secuiesc 2005 ;
  - Expo Minerit Deva de-a lungul timpului ;
  - Remember 2005 – 35 ani de activitate numismatică în Valea Jiului ;
  - Cupa transmisibilă „ Ilin Milan ”, a colecționarilor de insigne .
- .....
- Rugăm pe cei interesați în publicarea unor materiale insignografice să ne pună la dispoziție textele aferente .

Mulțumiri .